

ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΑΔΕΣΠΟΤΩΝ ΖΩΩΝ ΣΤΗ ΝΕΑ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ

Κόγια Ναταλία

Ελένη Αλεξάνδρου - Επιβλέπουσα
Φλώρα Μπουγιατιώτη - Σύμβουλος

Διπλωματική Εργασία
Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΕΜΠ
Οκτώβριος 2018

Πρόλογος

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία με τίτλο “Καταφύγιο Αδέσποτων Ζώων στη Νέα Φιλαδέλφεια”, εκπονήθηκε στη σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, υπό την επίβλεψη της Καθηγήτριας κ. Ελένης Αλεξάνδρου.

Εκ προοιμίου θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου σε όλους όσους συνέβαλλαν και βοήθησαν στην πραγματοποίησή της. Καταρχάς στην επιβλέπουσα Καθηγήτρια, κ. Ελένη Αλεξάνδρου και στη σύμβουλο, Επίκουρη Καθηγήτρια κ. Φλώρα Μπουγιατιιώτη, για την καθοδήγηση και τη συμπαράστασή τους μέχρι τη στιγμή της ολοκλήρωσης της διπλωματικής αυτής εργασίας.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες αποδίδονται στην κ. Κλέα Μοριανού, αρχιτέκτονα μηχανικό και δραστήρια φιλόζωο, η οποία με τον άπλετο χρόνο, υλικό, ιδέες και προτάσεις που απλόχερα μου διέθεσε, έπαιξε καθοριστικό ρόλο στο να πάρει η εργασία αυτή μορφή και να προσδιορίσει το σκοπό της.

Τέλος, θερμά ευχαριστώ τις συμφοιτήτριες, συμφοιτητές και φίλους μου, Αλεξάνδρα, Ελεάννα, Μένανδρο και Σταύρο για την φιλία τους και την βοήθειά τους κατά την προετοιμασία του τελικού υλικού παράδοσης.

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία έθεσε ως στόχο την πρόταση - σχεδιασμό ενός καταφυγίου αδέσποτων ζώων στο Άλσος της Νέας Φιλαδέλφειας. Ο στόχος αυτός ερμηνεύτηκε ως μια πρόκληση σχεδιασμού πρωτίστως ενός ποιοτικού χώρου διαμονής ζώων και δευτερευόντως ενός χώρου προώθησης του θεσμού της υιοθεσίας ζώων σε ανάγκη. Παράλληλα περιορίστηκε τοπικά στο χώρο του πρώην ζωολογικού κήπου στο Άλσος της Νέας Φιλαδέλφειας, χώρο όπου στεγάζεται εδώ και 13 χρόνια η τοπική φιλοζωική ένωση.

Ένα τέτοιο θέμα ήταν για εμένα αρκετά αγαπητό, μιας και συνδύαζε την αγάπη για τα ζώα, με έναν χώρο όπου είχα περάσει ως παιδί πολλές χαρούμενες στιγμές σε οικογενειακές εξόδους και βόλτες με φίλους. Ταυτόχρονα πρέσβευε κάτι σχεδιαστικά πρωτόγνωρο για εμένα, μιας και ο κύριος χρήστης των χώρων έπαιε να είναι ο άνθρωπος. Έπρεπε, γι αυτό το λόγο να γίνει μια έρευνα σε πολλά επίπεδα, έρευνα που συνήθως σε κτίρια όπου μένουν και κινούνται άνθρωποι είναι περιττή. Τι χώρο χρειάζεται για να ξαπλώσει ένας σκύλος ή μια γάτα; Τι κοινωνικές ανάγκες έχουν και σε τι χώρους ερμηνεύονται αυτές; Τι υλικά είναι φιλικά στα πόδια των ζώων αυτών; Τι διαστάσεις πρέπει να έχει ένα ιατρείο μικρών ζώων; Όλα αυτά τα ερωτήματα έπρεπε να απαντηθούν υπεύθυνα και πάνω σε αυτές τις απαντήσεις να βασιστεί ο σχεδιασμός. Με αυτόν τον τρόπο μπήκαν τα ζώα και η ποιότητα ζωής τους στο επίκεντρο.

Ταυτόχρονα, βάση έπρεπε να δοθεί στον τρόπο λειτουργίας του καταφυγίου και στον προσδιορισμό της διαδικασίας μιας επιτυχημένης υιοθεσίας. Ένα καταφύγιο αδέσποτων ζώων δεν πρέπει να είναι ένας στενάχωρος χώρος κράτησης - φυλάκισης των ζώων, μέχρι το ενδιαφέρον του κοινού να οδηγήσει στην υιοθεσία κάποιου από αυτά. Η κοινότητα μεν πρέπει να αγκαλιάσει την εγκατάσταση αυτή, να την θεωρήσει κομμάτι της καθημερινότητάς της. Το καταφύγιο δε, πρέπει να προσφέρει υπηρεσίες στην κοινότητα αυτή, όχι μόνο υιοθεσίας, αλλά και στήριξης των ανθρώπων που έχουν ή ενδιαφέρονται να αποκτήσουν ένα κατοικίδιο, υπηρεσίες ιατρικής περίθαλψης και δράσεις ευαισθητοποίησης. Το καταφύγιο άρα επαναπροσδιορίζεται ως ένας χώρος συνάντησης ανθρώπου και ζώου.

Τέλος, μια τέτοια εγκατάσταση κοινωνικής ευαισθησίας πρέπει να είναι βιώσιμη, ώστε η πρόταση σχεδιασμού της να είναι ρεαλιστική. Ο σκοπός της είναι ξεκάθαρα μη κερδοσκοπικός, αλλά απαιτεί οικονομικούς και ενεργειακούς πόρους για να λειτουργήσει. Ίσης σημασίας ήταν λοιπόν και ένας οικονομικά, ενεργειακά και τοπικά βιώσιμος τρόπος σχεδιασμού.

Περιεχόμενα

Πρόλογος	1
Περίληψη	2
Ο θεσμός του καταφυγίου	Η περίπτωση της Ελλάδας..... 4
Άλσος Νέας Φιλαδέλφειας:	Τοπολογία - Τοποθεσία..... 6
	Εγκαταστάσεις Φιλοζωικής Ένωσης..... 7
Άξονες Σχεδιασμού:	Ευζωία των Ζώων..... 8
	Λειτουργικό Διάγραμμα Καταφυγίου..... 9
	Επιλογή Υλικών..... 10
	Χωρική Επεξεργασία..... 11
Γενική Κάτοψη - Διαμόρφωση	12
Στέγαση Ζώων:	Σκύλοι..... 13
	Γάτες..... 16
	Κουνέλια και Μικρά Ζώα..... 18
	Χώροι Ένταξης..... 19
Κοινοτικές Εγκαταστάσεις:	Η “Αγορά”..... 21
	Κέντρα Υιοθεσίας/Κέντρο Εκπαίδευσης Σκύλων.... 23
Βιωσιμότητα:	Σχεδιασμός..... 24
	Εκμετάλλευση Ηλιακής Ακτινοβολίας..... 25
	Ανακύκλωση - Επανάχρηση Νερού..... 26
	Κομποστοποίηση - Βιομάζα..... 27
	Τοπικό Αποτύπωμα..... 28
Παράρτημα	Οικοδομικές Λεπτομέρειες..... 29
Συμπεράσματα	32

Ο Θεσμός του καταφυγίου

Η περίπτωση της Ελλάδας

Αναπόσπαστο κομμάτι της εικόνας της Αθήνας είναι τα αδέσποτα ζώα της, μόνιμοι κάτοικοι του αστικού ιστού της. Ζώα εγκαταλελειμμένα από τους πρώην ιδιοκτήτες, ζώα χαμένα σε ένα περιβάλλον ξένο και άγνωστο, ζώα γεννημένα στους δρόμους. Ζώα που ζουν σε ένα τοπίο αφιλόξενο, συνοδευόμενο συχνά από την “αφιλόξενη” συμπεριφορά των ανθρώπινων κατοίκων του. Τα ζώα αυτά χρήζουν βοήθειας που στην Ελλάδα ακόμα περιμένουν να δεχτούν.

Παρά την λειτουργία περισσότερων από 120 φιλοζωικών οργανώσεων στην Ελλάδα, μόνο το 35% είναι συμβεβλημένες στον υπεύθυνο δήμο. Ακόμα λιγότερες από αυτές διαθέτουν νόμιμες εγκαταστάσεις, η πλειοψηφία των οποίων παρέχουν στέγαση μόνο σε σκύλους και σε άθλιες συνθήκες.

Έπειτα από την απαγόρευση του μπόγια και της θανάτωσης των ανεπιθύμητων ζώων, η ελληνική νομοθεσία δεν έχει βοηθήσει στην απαραίτητη πλέον ίδρυση καταφυγίων ζώων. Τα καταφύγια είναι δαπανηρά, επιβαρύνουν τον δήμο και, όταν υλοποιούνται, είναι καταδικασμένα στην απομόνωση, λόγω πολεοδομικών περιορισμών. Τα υπάρχοντα καταφύγια, εκτός σχεδίου πόλεως, υφίστανται κορεσμό καθώς είναι δυσπρόσιτα για τους ενδιαφερόμενους και τους εθελοντές. Δεκάδες νέα ζώα εγκαταλείπονται και εισάγονται στο καταφύγιο, ελάχιστα υιοθετούνται. Όσα ζώα δεν παραμένουν εκεί και ασυλοποιούνται, υφίστανται επανένταξη, μια διαδικασία που νομιμοποιεί την εγκατάλειψη του ζώου εκ νέου στο δρόμο, με υπαίτιο αυτή τη φορά τον εκάστοτε δήμο, κάτω από ένα νομικό καθεστώς - “καμουφλάζ”.

κυνοκομείο Λαμίας

καταφύγιο Δήμου
Αρταίων

Ιστορίες επιτυχίας τέτοιων καταφυγίων είναι ελάχιστες, αλλά μια τέτοια θα ληφθεί ως σημείο αναφοράς. Η Φιλοζωική Ένωση της Νέας Φιλαδέλφειας, είναι ένα νομικά κατοχυρωμένο σωματείο το οποίο παρέχει υιοθεσίες, εμβολιασμούς, στείρωσεις και τροφή στα αδέσποτα ζώα της περιοχής καθώς και εκπαιδευτικά σεμινάρια σε σχολεία. Η φιλοζωική φιλοξενούσε μέχρι πρώτινως 130 ζώα στο αυτοσχέδιο “καταφύγιο” που την στεγάζει στο άλσος της Νέας Φιλαδέλφειας. Αυτός είναι και ο πιο σημαντικός παράγοντας της επιτυχίας του σωματείου. Λειτουργεί σε ένα καταφύγιο γειτονιάς, με εύκολη πρόσβαση σε ένα όμορφο σημείο της πόλης. Η Φιλοζωική αυτή, παρά την προσφορά της στους κατοίκους και τα ζώα εδώ και 13 χρόνια, είναι υπό έξωση και κινδυνεύει να χάσει ό,τι την διαφοροποιούσε από την συνταγή του απομονωμένου κυνοκομείου τόσα χρόνια.

Φιλοζωική Ένωση Ν. Φιλαδέλφειας

Tierheim Berlin

Palm Springs Animal Care Facility

Άλσος Νέας Φιλαδέλφειας

Τοπολογία - Τοποθεσία

Η Νέα Φιλαδέλφεια - Χαλκηδόνα αποτελεί δήμο της δυτικής Αττικής και μετρά 25.700 κατοίκους. Αποτελείται από έναν πυρήνα προσφυγικού οικισμού και τις σύγχρονες προεκτάσεις του.

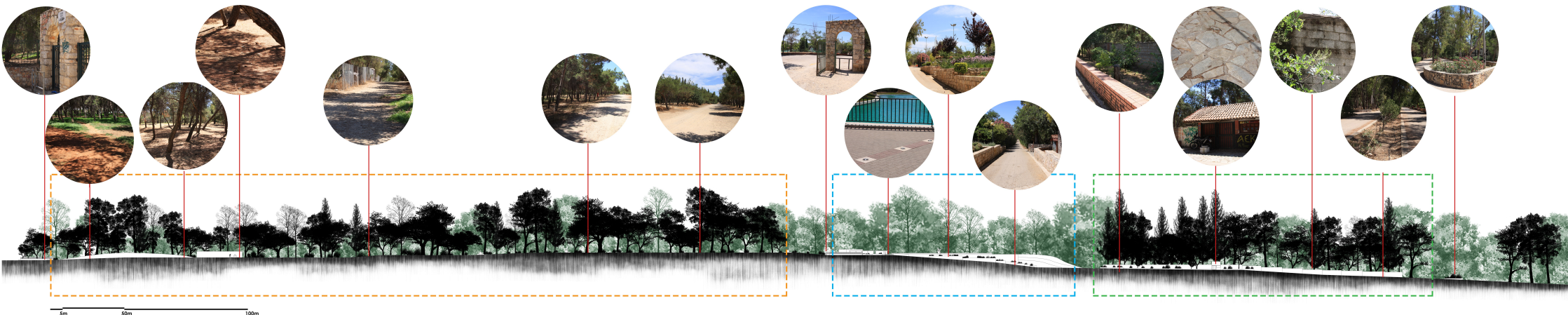
Τα όρια του δήμου με αυτόν της Νέας Ιωνίας ορίζει το Άλσος της Νέας Φιλαδέλφειας, ένας πυρήνας πρασίνου που δεσπόζει στο τοπίο του Λεκανοπεδίου. Μεγάλο κομμάτι του διατρέχει το ρέμα του Ποδονίφτη, παραποτάμου του Κηφισού και με επιφανειακή ροή σε πολλά σημεία.

Το Άλσος καταλαμβάνει 423 στρέμματα και είναι τεχνητό. Αποτελεί έναν λόφο με δασικό χαρακτήρα, χαρακτηρισμένο ως αναδασωτέο.

Η σημερινή του εικόνα αποπνέει έναν αέρα εγκατάλειψης μιας και οι πιο χαρακτηριστικές του εγκαταστάσεις, η καφετέρια Κένταυρος και ο ζωολογικός κήπος, δεν λειτουργούν πια. Παρόλα αυτά, το Άλσος σφύζει από ζωή, με δεκάδες κατοίκους να το προτιμούν για τη βόλτα τους, ή να το επισκέπτονται μετά από μια βόλτα στον κοντινό πόλο διασκέδασης στη Λεωφόρο Δεκελείας.

Τον Φεβρουάριο του 2018 ξεκίνησαν οι εργασίες ανάπλασης, όπου σκοπό έχουν να επαναπροσδιορίσουν το Άλσος ως έναν πόλο άσκησης, δραστηριοτήτων ειδικών ομάδων και πεδίο ευρείας κοινωνικής συσπείρωσης. Στα σχέδια αυτής της ανάπλασης, η Φιλοζωική Ένωση δεν είναι καλοδεχούμενη.

ελεύθερος χώρος πρασίνου
 πρώην αναψυκτήριο "Κένταυρος" - τεχνητή λίμνη
 χώρος φιλοζωικής ένωσης - πρώην ζωολογικός κήπος

Άσος Νέας Φιλαδέλφειας

Εγκαταστάσεις Φιλοζωικής Ένωσης

Η Φιλοζωική Ένωση μέχρι και πρώτινως στεγαζόταν στην εγκατάσταση του πρώην ζωολογικού κήπου. Σήμερα δεν απομένουν παρά λίγα κλουβιά, αλλά η χωροθέτηση του μέσα στο πάρκο το τοποθετεί εγγύς σε σημεία ενδιαφέροντος και έτσι του εξασφαλίζει επισκεψιμότητα.

ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

κλουβιά σκύλων και εγκαταστάσεις φιλοζωικού

περίφραξη για κασιόκια

παλιές περιφράξεις ζωολογικού κήπου

παλιό περίπτερο ενημέρωσης

ΛΙΜΝΗ - ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗΣ "ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ"

Αν και πλέον εκτός λειτουργίας, η καφετέρια "Κένταυρος" και ο περιβάλλον χώρος της, η τεχνητή λίμνη, οι παιδικές χαρές, το εκκλησάκι και ο χώρος πικνίκ, αποτελούν αγαπητό καθημερινό σημείο συνάντησης για πολλούς κατοίκους. Κοντά υπάρχει και μεγάλος υπαίθριος χώρος στάθμευσης

ΘΕΡΙΝΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ CINE ΑΛΙΟΣ

Ο θερινός κινηματογράφος λειτουργεί κάθε χρόνο από τις αρχές του Μαΐου μέχρι και τον Σεπτέμβρη, παίζοντας όλες τις καινούργιες ταινίες αλλά και αγαπημένες παλιές. Αποτελεί αγαπημένη έξοδο για κατοίκους και εκτός των εγγύς δήμων

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΧΑΡΕΣ

Παιδικές χαρές, υπαίθρια γυμναστήρια και υπαίθρια καθιστικά προσελκύουν πολλές οικογένειες τις απογευματινές ώρες και τα Σαββατοκύριακα.

ΓΗΠΕΔΟ ΑΕΚ - "Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ"

Τα έργα για το νέο ποδοσφαιρικό γήπεδο της ΑΕΚ έχουν ξεκινήσει και οι εγκαταστάσεις θα είναι έτοιμες μέχρι το 2020.

Άξονες Σχεδιασμού

Ευζωΐα των ζώων

Ως χώρος του οποίου κύριοι χρήστες είναι τα ζώα που φιλοξενεί, η επιτυχία του σχεδιασμού του πρέπει να κρίνεται πρωτίστως με άξονα την ποιότητα ζωής που προσφέρει σε αυτούς τους χρήστες.

Τα ζώα πρέπει να είναι ελεύθερα να βιώσουν όχι μόνο την κάλυψη των βασικών τους αναγκών σε στέγη, φαγητό και νερό, αλλά και την κάλυψη των κοινωνικών και ψυχικών τους αναγκών. Οι βασικές αυτές ελευθερίες αναλύθηκαν σε χωρικές και λειτουργικές ανάγκες και παροχές που πρέπει να πληρεί το καταφύγιο.

ελευθερία απο πείνα και δίψα....

.... με συνεχή πρόσβαση σε φρέσκο νερό και σε μια δίαιτα που βοηθάει την συντήρηση της υγείας του ζώου

ελευθερία από την δυσφορία....

.... με την παροχή ενός κατάλληλου περιβάλλοντος, προστατευμένου χώρου και χώρου ξεκούρασης

ελευθερία από τον πόνο και την ασθένεια....

.... με πρόληψη, άμεση διάγνωση και θεραπεία

ελευθερία έκφρασης φυσιολογικής συμπεριφοράς....

.... με την παροχή αρκετού χώρου, επαρκών εγκαταστάσεων και την συντροφιά των υπόλοιπων ζώων του ίδιου είδος

ελευθερία από τον φόβο και το στρες....

.... παρέχοντας συνθήκες και θεραπεία που δεν προκαλούν ψυχική οδύνη

Άξονες Σχεδιασμού

Λειτουργικό Διάγραμμα Καταφυγίου

Για να λειτουργεί επιτυχημένα ένα καταφύγιο αδέσποτων ζώων πρέπει εκτός από στέγαση των εν λόγω ζώων, να προωθεί την επιτυχημένη υιοθεσία τους. Για να σχεδιαστεί ένας τέτοιος χώρος και να προβλεφθούν οι εγκαταστάσεις που είναι απαραίτητες για την διαδικασία αυτή, έγινε μια ανάλυση της διαδικασίας εισαγωγής ενός ζώου προς υιοθεσία στο καταφύγιο και της διαδικασίας υιοθεσίας του.

ΒΗΜΑΤΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΖΩΟΥ ΣΤΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ

είσοδος ζώου
στο καταφύγιο

εκτίμηση
αξιολόγηση
ιατρική εξέταση

καραντίνα επιτήρησης

μεταφορά σε
κατάλληλη μονάδα
με άλλα ζώα

ΒΗΜΑΤΑ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ ΖΩΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ

συμβουλευτική με
εθελοντή

επιλογή
σκύλου/γάτας/μικρού ζώου

γνωριμία

υιοθεσία

Άξονες Σχεδιασμού

Επιλογή Υλικών

Ένα καταφύγιο είναι ταυτόχρονα ένας χώρος διαμονής ζώων αλλά και ένας χώρος με τις απαιτήσεις ενός χώρου υγιεινής. Οι χώροι διαμονής και άσκησης των ζώων πρέπει να είναι φιλικόι προς αυτά, αλλά ταυτόχρονα πρέπει να είναι ανθεκτικοί στον καθημερινό καθαρισμό που υφίστανται. Πρέπει να αντιμετωπίζονται ως ένας χώρος ευχάριστος προς τα ζώα, αλλά ταυτόχρονα αυστηρών υγειονομικών προδιαγραφών.

Φιλικά στα ζώα

- μαλακά για τα πόδια
- αντιολισθητικά
- ηχοαπορροφητικά
- "ζεστά", φιλικά
- ανθεκτικά στις γρατζουνιές

Υγιεινά

- μη πορώδη, ανθεκτικά στο νερό
- αντιμικροβιακά, υποαλλεργικά
- περιορισμένοι αρμοί
- ανθεκτικό στους λεκέδες
- εύκολος καθαρισμός και απολύμανση

Φιλικά στο περιβάλλον

- ανακυκλωμένα/ ανακυκλώσιμα
- φυσικά
- μεγάλος χρόνος ζωής
- εύκολη συντήρηση
- οικονομικά

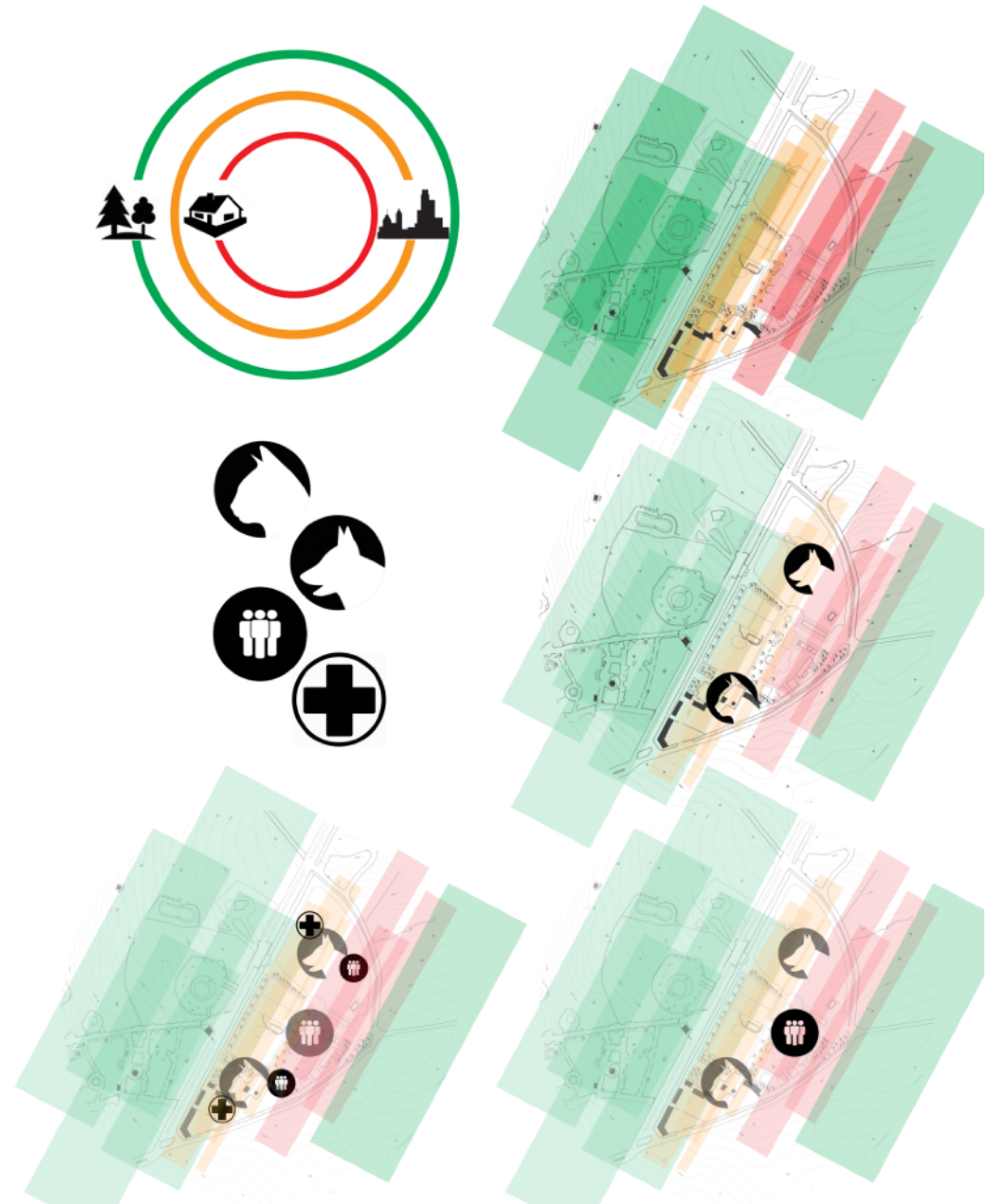
Άξονες Σχεδιασμού

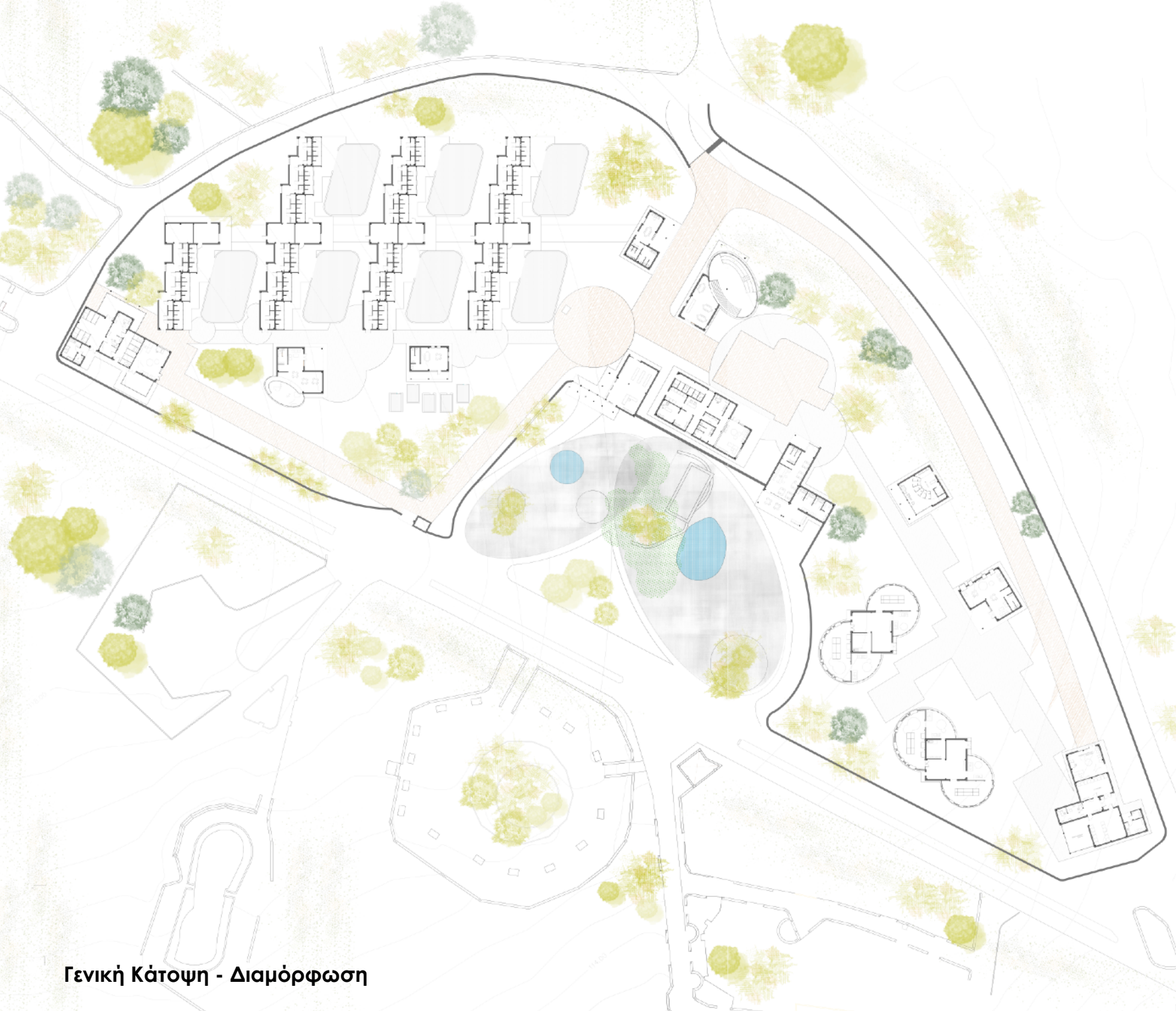
Χωρική Επεξεργασία

Η επεξεργασία του διαθέσιμου χώρου για τον σχεδιασμό του καταφυγίου κινήθηκε πάνω σε δύο επιμέρους άξονες: αυτούς της “ιδέας - concept” και των χωρικών περιορισμών που επιβάλλουν οι λειτουργίες οι οποίες τοποθετούνται στο καταφύγιο.

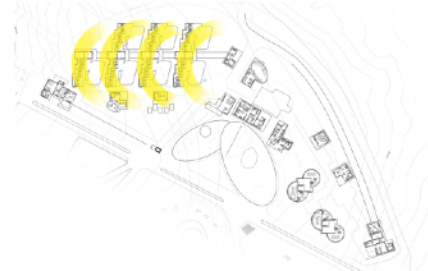
Σαν μια μικρότερη “κοινωνία” μέσα στην κοινωνία μας, μια κοινωνία ζώων, έτσι και η ιδέα με την οποία διαρθρώνεται ο χώρος του καταφυγίου είναι αυτή του τρίπτυχου: “δάσος - πόλη - σπίτι”. Μέσα στο φυσικό περιβάλλον, διακόπτοντάς το, βρίσκεται μια πόλη. Στο κέντρο της, η αγορά, τα κοινοτικά κτίρια, κτίρια που απευθύνονται σε κατοίκους και επισκέπτες. Πιο έξω, σειρές σπιτιών σχηματίζουν μικρές η μεγαλύτερες γειτονιές.

Παράλληλα, μετά την λειτουργική επεξεργασία προέκυψαν 4 είδη κτιρίων απαραίτητα για το καταφύγιο. Χώροι διαβίωσης σκύλων, γατών και μικρών ζώων, ιατρικές εγκαταστάσεις και κοινοτικά κτίρια. Πάνω στην πρώτη ιδέα λοιπόν, ήρθαν να εφαρμόσουν οι 4 αυτές λειτουργίες, διανεμειμένες στον χώρο με βάση τους χωρικούς τους προσδιορισμούς (π.χ. ανάγκη χωρισμού σκύλων από γάτες, απομόνωση χώρων περιθάλψης, κεντρικότητα/προσβασιμότητα στα κοινοτικά κτίρια).

σκόλοι σε ανάγκη άμεσης υιοθεσίας

εύκολη επιτήρηση

μεγάλο εύρος θέασης

Γενική Κάτοψη - Διαμόρφωση

Στέγαση Ζώων

Σκύλοι

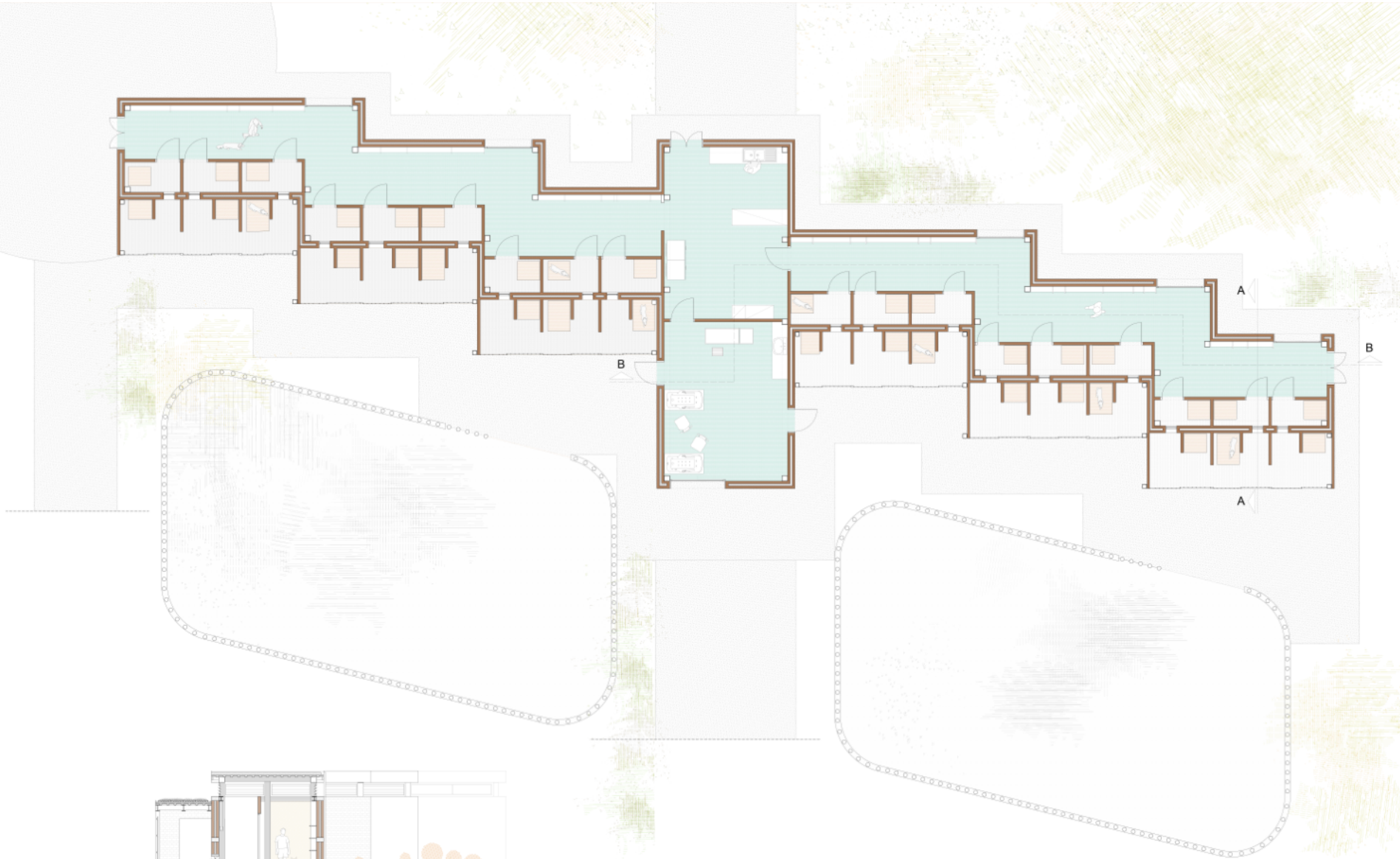
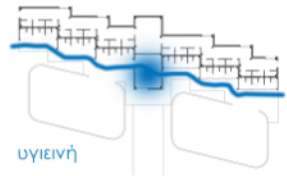
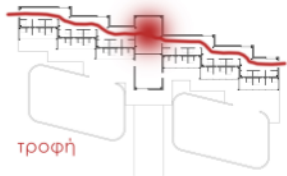
Οι μονάδες στέγασης των σκύλων σχεδιάστηκαν με βάση τους ίδιους γενικούς άξονες σχεδιασμού, οι οποίοι λήφθηκαν υπόψιν και στην γενικότερη χωρική επεξεργασία του καταφυγίου.

Ο κάθε σκύλος έχει διαθέσιμο έναν χώρο με ειδικές γωνιές ξεκούρασης, φαγητού και τουαλέτας, σε αρκετή απόσταση μεταξύ τους ώστε να μην γίνεται δυσάρεστη η διαμονή στο ίδιο το ζώο. Οι κοινωνικές του ανάγκες ικανοποιούνται από την συντροφιά άλλων σκύλων όλο το 24ωρο, μιας και κάθε χώρος διαμονής στεγάζει 3 σκύλους.

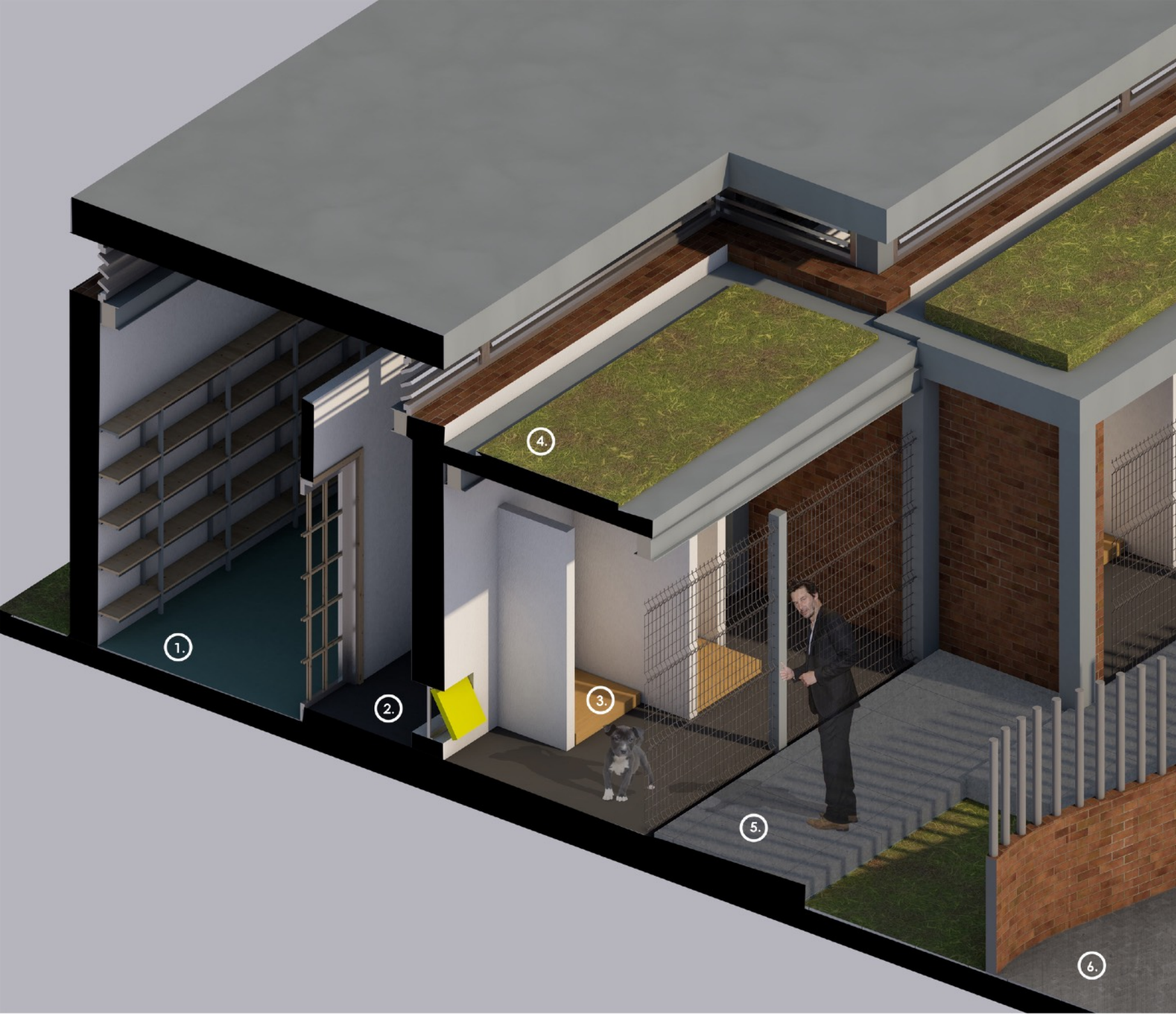
Οι μονάδες αυτές συντάσσονται γραμμικά σχηματίζοντας μια μεγαλύτερη. Αυτή η γραμμικότητα επιτρέπει στους εθελοντές την ασφαλή και τακτική επίσκεψη κάθε χώρου διαμονής σκύλων ξεχωριστά, ώστε να ελαχιστοποιείται η τυχαία μεταφορά μικροβίων και βλαβερών ουσιών από ένα ζώο σε ένα άλλο, πιο ευαίσθητο. Ταυτόχρονα οι επισκέπτες του καταφυγίου μπορούν να δουν εύκολα το κάθε ζώο ξεχωριστά, αλλά και στα πλαίσια ενός μικρού γκρουπ 3 ζώων.

Το μικρό πλάτος της γενικής μονάδας, και η διαφορά ύψους εξασφαλίζει καλό αερισμό και φωτισμό. Το φυτεμένο με φρύγανα και αρωματικά φυτά δώμα εξαλείφει τις οσμές και φέρνει χαλάρωση στα ζώα.

Οι δύο χώροι άσκησης είναι μεγάλοι και άνετοι, εύκολα προσβάσιμοι και επιβλέψιμοι από έναν εθελοντή. Παράλληλα προσφέρουν την ευκαιρία στους ενδιαφερόμενους για μια υιοθεσία σκύλου, να δουν τους σκύλους να παίζουν και να κοινωνικοποιούνται.

ΤΟΜΗ Β-Β

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ

LINOLEUM

ανθεκτικό σε γρατζουνιές, έντονη κίνηση
 αντιμικροβιακό, χωρίς αρμούς
 αντιστατικό - δεν δεσμεύει τρίχες και σκόνη
 μαλακό, άνετο στα πόδια των ζώων
 φιλικό στο περιβάλλον - προϊόν φυτικών παραγώγων

KENNEL

ΑΝΑΚΥΚΛΩΜΕΝΟ ΚΑΟΥΤΣΟΥΚ

ανθεκτικό στη φθορά και στους λεκέδες
 μη απορροφητικό
 αδιάβροχο
 μαλακό στα πόδια
 αντιολισθητικό
 μαλακό στα πόδια
 ηχοαπορροφητικό
 εύκολη εφαρμογή/αντικατάσταση
 παράγωγο ανακυκλωμένων υλικών
 οικονομικό

ΓΩΝΙΑ ΕΞΕΚΟΥΡΑΞΗΣ

ΦΕΛΛΟΣ

αντιμικροβιακό
 μη απορροφητικό
 υποαλλεργικό
 καλός μονωτής, δροσερή/ζεστή επιφάνεια
 εξασφαλίζει την ποιότητα του αέρα
 απωθεί τα έντομα
 μαλακό στα πόδια των ζώων
 εύκολη εγκατάσταση/αντικατάσταση/συντήρηση
 περιβαλλοντικά φιλικό

ΔΩΜΑ

ΦΥΤΕΜΕΝΟ ΔΩΜΑ

θερμμόνωση, ηχομόνωση
 φιλτράρισμα και επανάχρηση του όμβριου νερού
 ηρεμία, ευχάριστη μυρωδιά των φυτών
 φιλτράρισμα σκόνης και σωματιδίων
 καθαρότερος αέρας
 όμορφη ενσωμάτωση στο περιβάλλον πράσινο

ΠΡΑΙΣΙΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ

ΔΙΑΠΕΡΑΤΟ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑ

φιλτράρισμα του νερού, απορρόφηση προς την
 υπόγεια δεξαμενή
 αντιολισθητικό
 αντιμετώπιση των λιμαζόντων νερών

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΚΓΥΜΝΑΣΗΣ ΣΚΥΛΩΝ

ΧΑΛΙΚΙΑ

απορρόφηση και κάλυψη δυσάρεστων οσμών
 εύκολη συλλογή ακαθαρσιών
 τα ζώα παίζουν χωρίς να λερώνονται
 το νερό απορροφάται και φιλτράρεται
 το έδαφος είναι σταθερό και δεν παρασύρεται

1.

2.

4.

3.

5.

6.

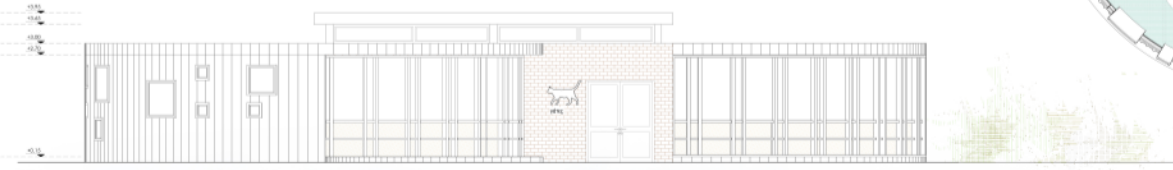
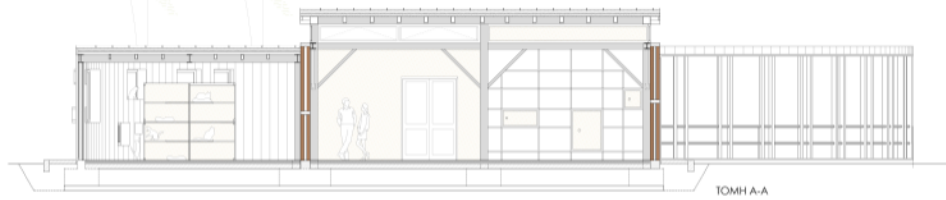
Στέγαση Ζώων

Γάτες

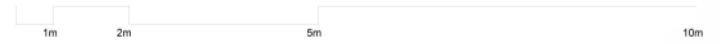
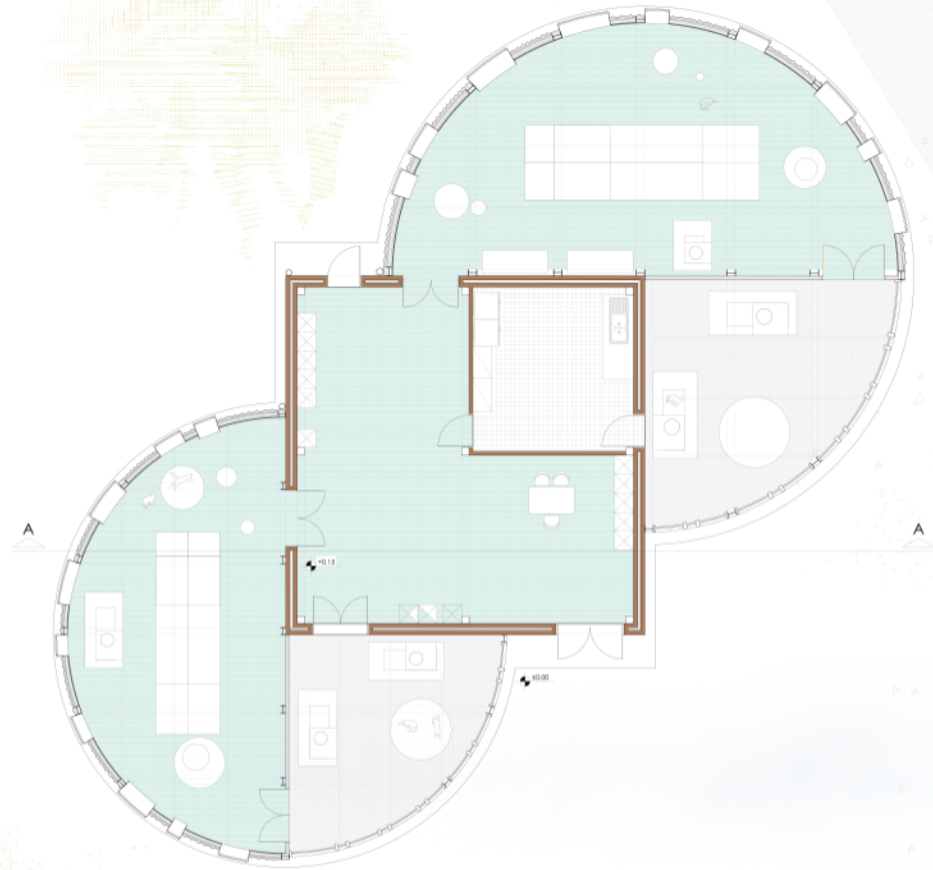
Οι μονάδες των γατών αποτελούνται από δύο κυκλικά διαμερίσματα διαμορφής τα οποία ενώνονται κεντρικά με ένα ορθογωνικό διαμέρισμα που φέρει λειτουργικούς και αποθηκευτικούς χώρους.

Οι γάτες ζουν ελεύθερες στις μονάδες αυτές, με την καθεμία να έχει δικό της ένα “σπιτάκι” με χώρο φαγητού, τουαλέτας, ξεκούρασης και παιχνιδιού. Όσο οι γάτες είναι ελεύθερες να κινούνται στον χώρο, πρόκληση αποτελεί η ικανοποίηση της περιέργειας που έχουν από την φύση τους ως ζώα. Πολλά παράθυρα είναι διατεθειμένα για σκαρφάλωμα και χαλάρωση στο περβάζι τους. Ένας ημιυπαίθριος χώρος με παιχνίδια απασχολεί επίσης την ενεργητικότητα των ζώων αυτών.

Όλοι οι χώροι αυτοί προσφέρουν ανεμπόδιστη ορατότητα εσωτερικά, έτσι ώστε οι ενδιαφερόμενοι “γατογονείς” να μπορούν να δουν τις γάτες στην καθημερινότητά τους.

НОТА ОФН

Στέγαση Ζώων

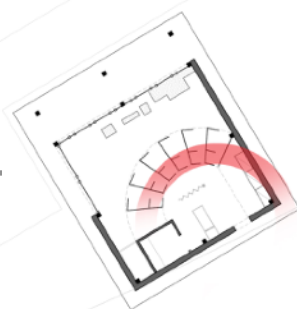
Κουνέλια και Μικρά Ζώα

Κουνέλια και μικρά ζώα όπως χάμστερ και σκίουροι μπορεί να μην είναι το πρώτο πράγμα που έρχεται στο μυαλό μας όταν σκεφτόμαστε αδέσποτα ζώα, αλλά δυστυχώς είναι πλέον ένα μεγάλο ποσοστό ανάμεσα στα ζώα-θύματα εγκατάλειψης.

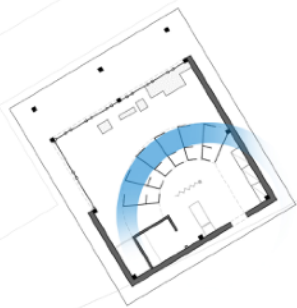
Τα ζώα αυτά είναι εξαιρετικά φοβικά μιας και στον φυσικό κόσμο είναι θηράματα πολλών σαρκοβόρων. Γιαυτό χρειάζονται ιδιαίτερη ευαισθησία και ένα ήσυχο, δικό τους περιβάλλον.

Ταυτόχρονα είναι ζώα πολύ κοινωνικά, μιας και ζουν σε ομάδες. Ο χώρος που σχεδιάζεται για αυτά λοιπόν, είναι ένας χώρος που εξασφαλίζει την εισαγωγή του κάθε νέου ζώου στην υπάρχουσα ομάδα, με μια διαδικασία σε βήματα, η οποία εκφράζεται χωρικά.

Το κάθε ζώο έχει αρκετό χώρο για να νιώθει ιδιωτικότητα, αλλά και έναν μεγάλο χώρο παιχνιδιού και άσκησης με πρόβλεψη για τουαλέτα και σημεία σκαψίματος.

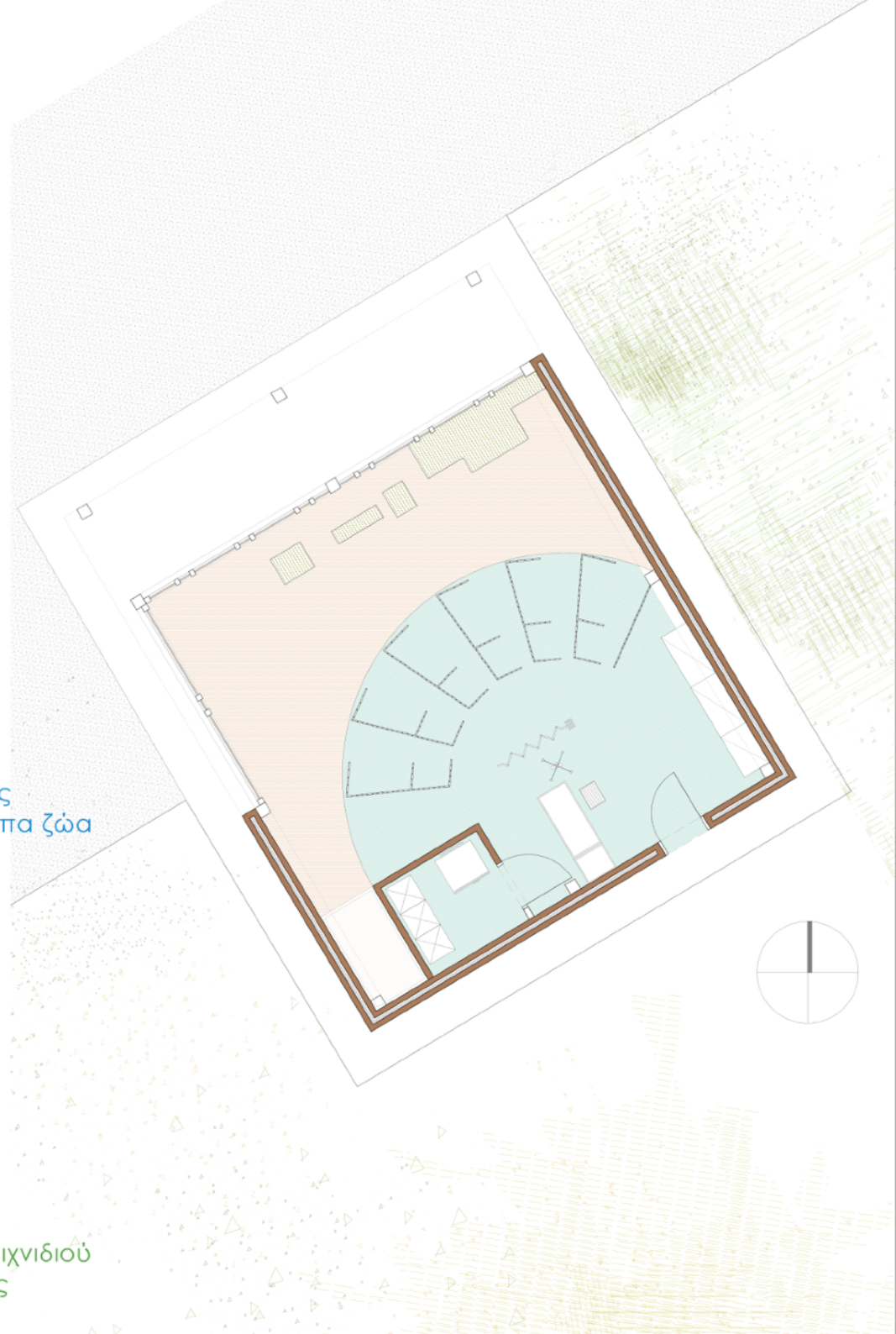
ατομικός χώρος

χώρος περιορισμένης επαφής με τα υπόλοιπα ζώα

χώρος ελεύθερου παιχνιδιού και κοινωνικοποίησης

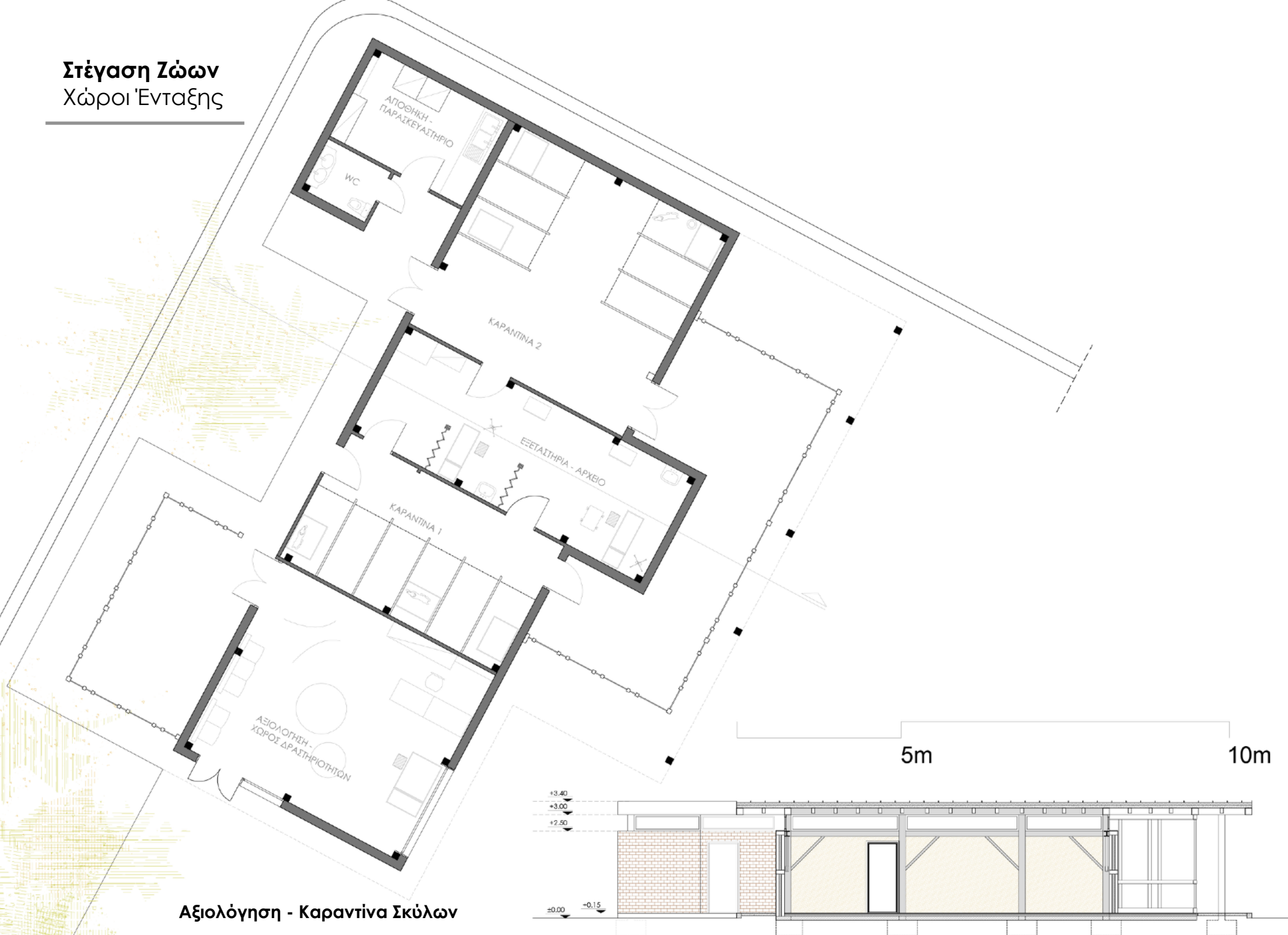

Στέγαση Ζώων

Χώροι Ένταξης

Βασικό βήμα της διαδικασίας εισαγωγής ενός νέου ζώου στο καταφύγιο αναγνωρίσαμε ότι είναι η αξιολόγηση και η ανάλογη ένταξη του ζώου στο χώρο. Για να γίνει αυτό αποτελεσματικά και με ασφάλεια, έχουν προβλεφθεί δύο χώροι, ένας για τα σκυλιά και ένας για τις γάτες, στα άκρα του χώρου του καταφυγίου για να επιτευχθεί η μέγιστη ιδιωτικότητα. Αυτοί οι χώροι παρέχουν εγκαταστάσεις για την κοινωνική και ιατρική αξιολόγηση του κάθε ζώου ξεχωριστά, με μια αίθουσα “γνωριμίας” με τους εθελοντές μέσω παιχνιδιού και δραστηριοτήτων και ένα ιατρείο. Παράλληλα, μιας και η αξιολόγηση ενός ζώου και ειδικά η επίβλεψη του από έναν κτηνίατρο μπορεί να χρειαστεί παραπάνω από λίγες ώρες, παρέχονται χώροι παραμονής των ζώων υπό μορφή καραντίνας για την ασφάλεια των ίδιων και των υπόλοιπων, μέχρι αυτά να είναι έτοιμα να οδηγηθούν στους χώρους διαμονής τους με τα υπόλοιπα ζώα του είδους τους.

Στέγαση Ζώων Χώροι Ένταξης

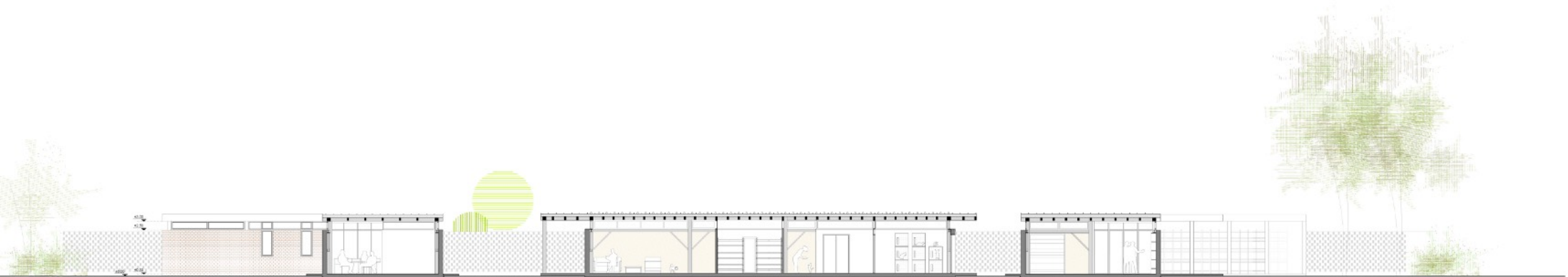

Αξιολόγηση - Καραντίνα Σκύλων

Κοινοτικές Εγκαταστάσεις Η “Αγορά”

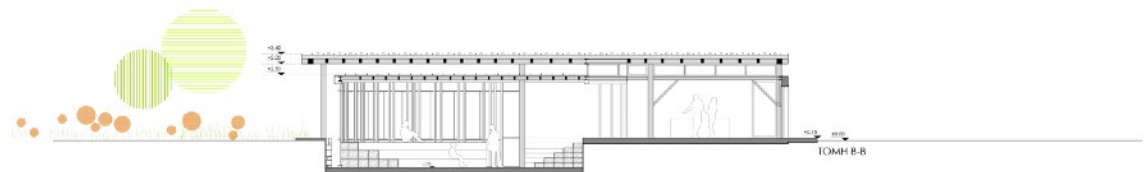
Αναφέρθηκε ότι το καταφύγιο ζώων για να ικανοποιεί τον σκοπό του - την υιοθεσία των ζώων που προσωρινά φιλοξενεί - πρέπει ιδανικά να γίνει αναπόσπαστο κομμάτι της κοινωνίας. Για να επιτευχθεί αυτό γίνεται μια προσπάθεια να εισαχθεί το καταφύγιο στην καθημερινότητα των φιλόζωνων, ιδιοκτητών ζώων αλλά και απλών κατοίκων της περιοχής. Έτσι σχεδιάστηκε - προτάθηκε ένας πυρήνας κοινοτικών κτιρίων, μια μικρή “αγορά” ανάμεσα στις “γειτονιές” που φιλοξενούν τα ζώα. Εδώ βρίσκεται κανείς την κύρια πρόσβαση στο καταφύγιο μέσω μιας υποδοχής - μικρού μαγαζιού. Ένα κοινοτικό κτηνιατρείο, ένα κέντρο δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων, ένα café και ένα κέντρο self grooming διατίθενται για χρήση από το ευρύ κοινό. Πολλές από αυτές τις δραστηριότητες συμπληρώνουν ένα μεγάλο πάρκο για σκύλους όπου βρίσκεται στον παλιό χώρο για τα κατσικάκια. Το πάρκο χωρίζεται σε δύο χώρους, για μικρόσωμα και μεγαλόσωμα σκυλιά, και έχει παιχνίδια ευκινησίας και μικρές λίμνες για δροσισμό.

TOMH A-A

5m 10m

TOMH B-B

Κοινωνικές Εγκαταστάσεις

Κέντρα Υιοθεσίας - Κέντρο Εκπαίδευσης Σκύλων

Για την υποβοήθηση της διαδικασίας της υιοθεσίας έχουν σχεδιαστεί 2 κέντρα υιοθεσίας - ένα για σκύλους και ένα για γάτες. Σε αυτά τα κέντρα μπορούν, με την επίβλεψη εθελοντών, να έρθουν σε επαφή ο “υποψήφιος γονέας” με το ζώο που τον ενδιαφέρει να υιοθετήσει. Μπορούν να αλληλεπιδράσουν σε έναν χώρο κοντινό σε αυτόν μιας συμβατικής κατοικίας, να εξεταστεί η συμπεριφορά του ζώου σε έναν τέτοιο χώρο, αλλά και να κοινωνικοποιηθούν και να γνωριστούν μέσα από διάφορα παιχνίδια που τους διατίθενται. Παράλληλα όμως είναι και καθήκον του εθελοντή να επιβλέπει την κοινωνικοποίηση αυτή, ώστε να κρίνει εάν η υιοθεσία αυτή θα ωφελήσει το ζώο και τον άνθρωπο.

Για την υποστήριξη των νέων ιδιοκτητών σκύλων μετά την υιοθεσία έχει σχεδιαστεί ένα μικρό κέντρο εκπαίδευσης σκύλων. Σε αυτό το κέντρο, εκπαιδευτές έχουν μικρούς εξωτερικούς περιφραγμένους χώρους διαθέσιμους σε εκείνους και τον σκύλο που εκπαιδεύουν. Μέσω της εκπαίδευσης μπορούν να ελαχιστοποιηθούν αρνητικές συμπεριφορές και να εξαλειφθεί το φαινόμενο όπυ, σκύλοι που υιοθετούνται εμφανίζουν αθέμιτες συμπεριφορές και επιστρέφονται στο καταφύγιο.

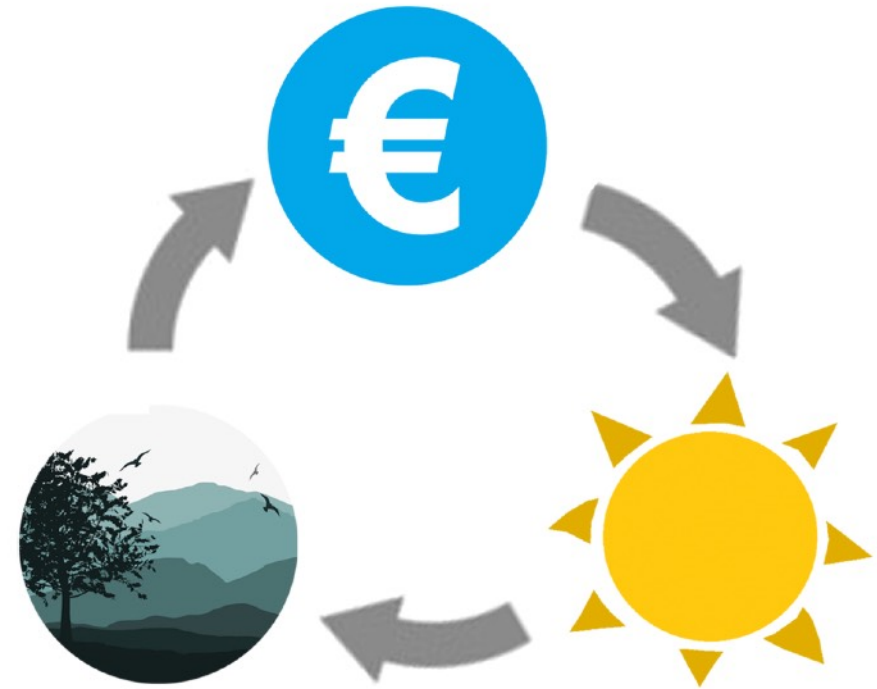
Βιωσιμότητα Σχεδιασμός

Ένα καταφύγιο ζώων είναι μια κοινωφελής εγκατάσταση και ο σκοπός της δεν είναι το κέρδος. Στο νομοθετικό πλαίσιο της Ελλάδας, όσα καταφύγια δεν ανήκουν σε ιδιώτες, λειτουργούν υπό την αιγίδα του εκάστοτε δήμου και των εθελοντών που τα συντηρούν. Η λειτουργία μιας τέτοιας εγκατάστασης όμως μπορεί να είναι αρκετά ακριβή και ενεργοβόρα, μιας και περιλαμβάνει κτίρια εξειδικευμένων χρήσεων και προδιαγραφών. Γιαυτό τον λόγο, η οικονομική και ενεργειακή βιωσιμότητα του καταφυγίου ήταν ένας βασικός άξονας σχεδιασμού.

Το καταφύγιο, παρόλο που δεν είναι κερδοσκοπικό, έχει εξοπλιστεί με κάποιες εγκαταστάσεις που μπορούν να του αποφέρουν έσοδα. Η καφετέρια, ο χώρος self-grooming, το μαγαζάκι και ο χώρος δραστηριοτήτων που μπορεί να φιλοξενήσει τα μπαζάαρ του συλλόγου, μπορούν όλα μαζί να βοηθήσουν διακριτικά το καταφύγιο να επιβιώσει οικονομικά.

Δύο βασικοί παράγοντες της βιωσιμότητας που θα παρουσιαστούν παρακάτω είναι η ενεργειακή αυτάρκεια και το ελάχιστο τοπικό αποτύπωμα που έγινε προσπάθεια να αφήσει το καταφύγιο.

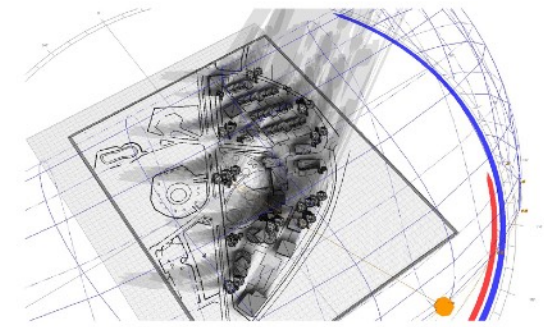
Ικανοποιώντας το τρίπτυχο αυτό, γίνεται μια προσπάθεια να εξασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη επιβίωση του καταφυγίου και η περιβαλλοντική συνείδηση της εγκατάστασης.

Βιωσιμότητα

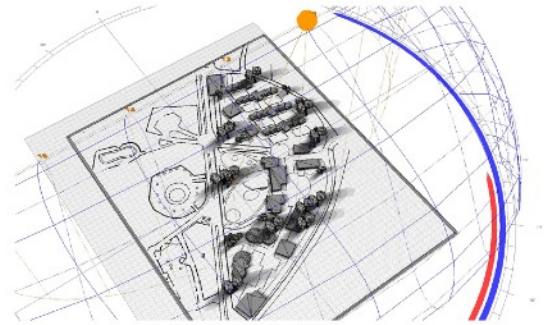
Εκμετάλλευση της Ηλιακής Ακτινοβολίας

Η εγκατάσταση του καταφυγίου, αν και βρίσκεται σε μια κατάφυτη περιοχή, δίνει την ευκαιρία εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας και παρέχει καίρια σημεία εφαρμογής ηλιακών συστημάτων. Η διαβίωση των ζώων απαιτεί, όπως και των ανθρώπων, τη δημιουργία συνθηκών άνεσης τις διαφορετικές περιόδους του έτους. Έτσι, κατά την χειμερινή περίοδο είναι απαραίτητη η παροχή θέρμανσης. Αυτή επιτυγχάνεται με ένα σύστημα επιδαπέδιας θέρμανσης. Για την παροχή ζεστού νερού χρήσης εγκαθίστανται ηλιακοί συλλέκτες κενού (vacuum tube solar collectors) σε επιλεγμένα δώματα του συγκροτήματος.

χειμερινό ηλιοστάσιο_

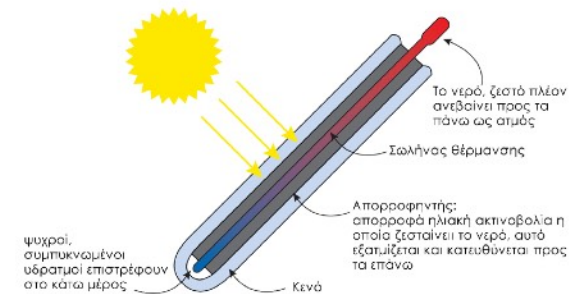
το σύνολο των κτιρίων σιάζεται από την εγγύς φύτευση

θερινό ηλιοστάσιο_

αρκετά δώματα δέχονται ηλιακή ακτινοβολία ώστε να λειτουργούν πολλαπλά ηλιακά συστήματα καθόλη τη διάρκεια της ημέρας

ΕΠΙΛΟΓΗ ΗΛΙΑΚΟΥ ΣΥΛΛΕΚΤΗ

ηλιακοί σωλήνες κενού

Βιωσιμότητα

Ανακύκλωση - Επανάχρηση Νερού

- _συλλογή black water
- _συλλογή grey water/βρόχινου νερού
- _ανακύκλωση/επανάχρηση σε αντλίες
- _επανάχρηση σε ενδοδαπέδια θέρμανση
- _boiler

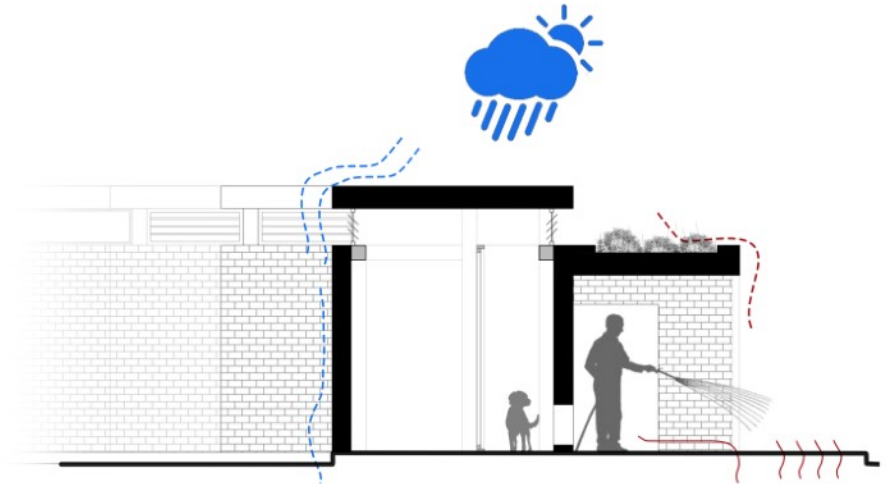
Ένα καταφύγιο ζώων απαιτεί εκτεταμένη χρήση νερού. Είτε στην διαδικασία του καθαρισμού των χώρων των ζώων, στο μπάνιο τους, στα ιατρεία είτε ακόμα και στην ενδοδαπέδια θέρμανση, οι απαιτήσεις είναι μεγάλες. Έτσι συμπεραίνουμε ότι μια βασική στρατηγική ενός βιώσιμου σχεδιασμού, πρέπει να είναι ένα σύστημα καθαρισμού και επανάχρησης του νερού, όπου αυτό είναι δυνατόν.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΝΕΡΟΥ ΠΡΟΣ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ

βρόχινο νερό_
το νερό αυτό μπορεί να επαναχρησιμοποιηθεί χωρίς να καθαριστεί

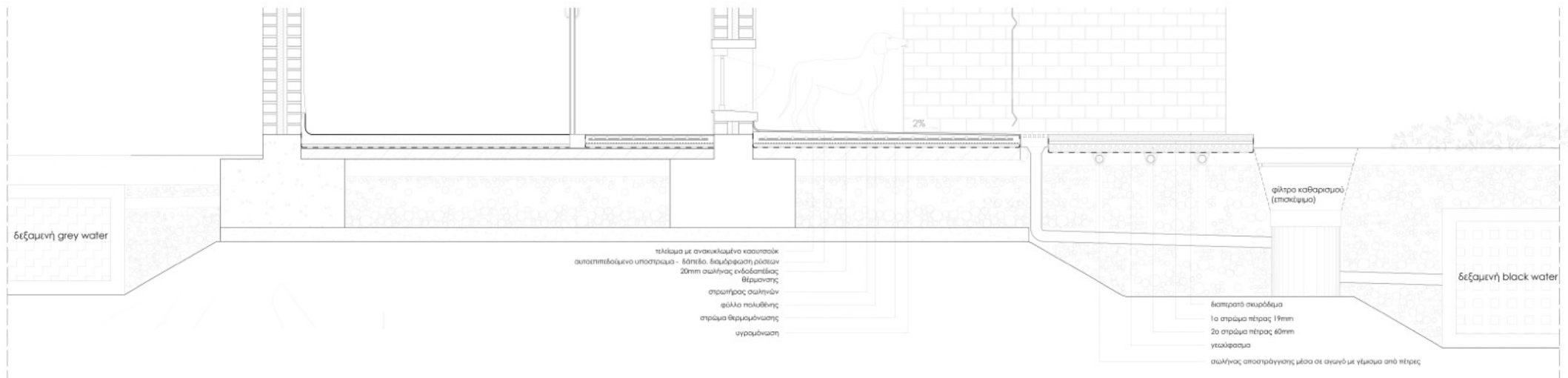
grey water
το νερό αυτό πρέπει πρώτα υποστεί μικρή επεξεργασία πριν επαναχρησιμοποιηθεί

black water - νερό με βλαβερές ουσίες_
το νερό αυτό πρέπει πρώτα να φιλτραρισθεί και να καθαριστεί πριν επαναχρησιμοποιηθεί

ΣΧΗΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΝΕΡΟΥ

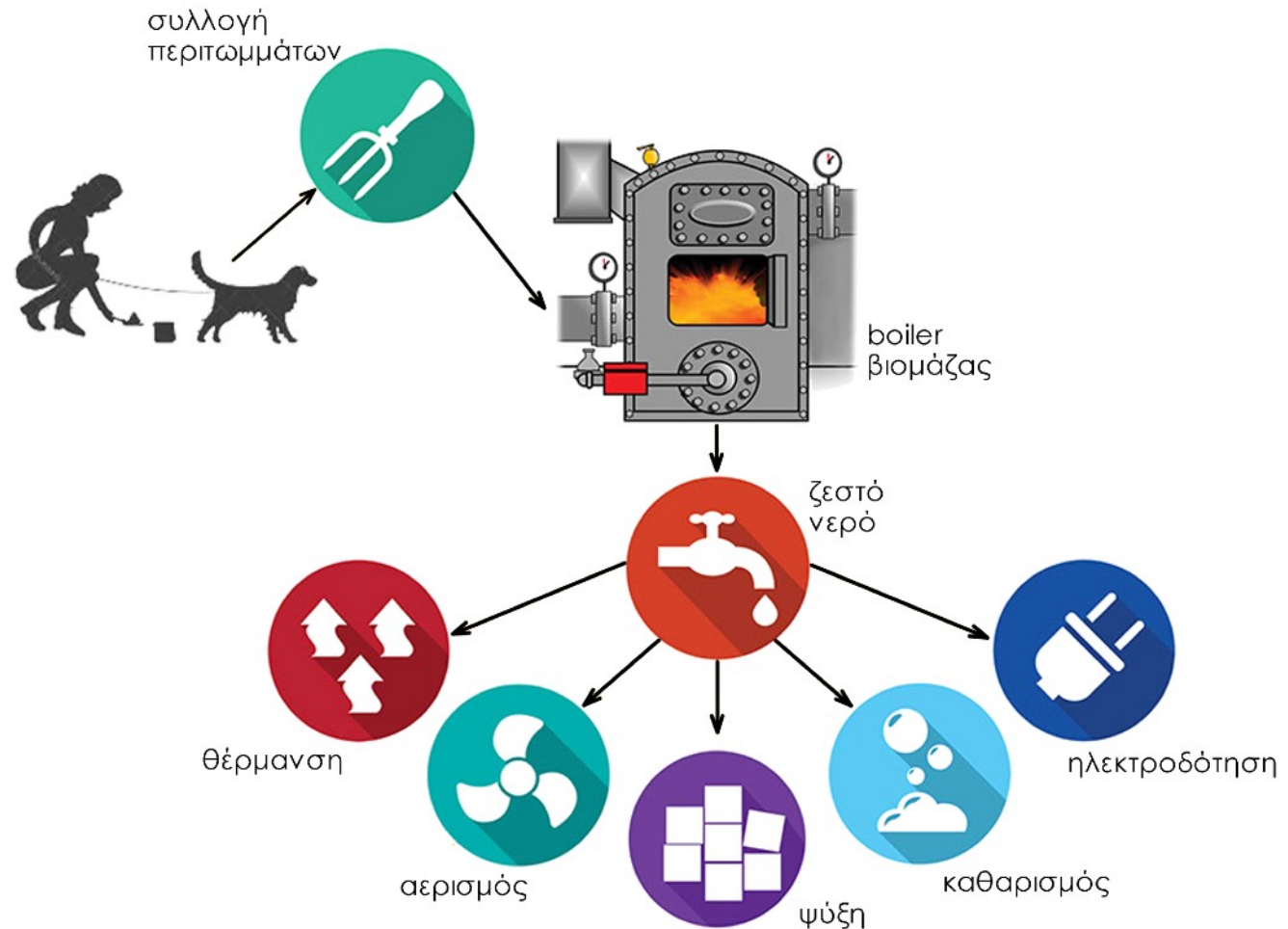
- βρόχινο νερό_ ■
- black water_ ■

Βιωσιμότητα

Κομποστοποίηση - Βιομάζα

Η κομποστοποίηση και η παραγωγή βιομάζας είναι ένας σύγχρονος τρόπος μετατροπής ανεπιθύμητης οργανικής ύλης σε ενέργεια. Σε ένα άλσος υπάρχει πληθώρα οργανικής ύλης που έχει αποβληθεί, πόσο μάλλον σε ένα καταφύγιο ζώων μέσα σε ένα άλσος. Με την εγκατάσταση ενός boiler, διακριτικό ανάμεσα στα δέντρα, περιττώματα, ακαθαρσίες, πεσμένα φύλλα και καρποί μπορούν να μετατραπούν σε ενέργεια που μπορεί να συνδράμει καθοριστικά στο ενεργειακό ισοζύγιο της εγκατάστασης.

Βιωσιμότητα

Τοπιακό Αποτύπωμα

Οποιαδήποτε νέα επέμβαση / κατασκευή απαιτεί πρώτες ύλες και φυσικούς πόρους. Όταν επεμβαίνουμε σε υφιστάμενες κατασκευές, η αξιοποίηση υφιστάμενων κτιρίων, κατασκευών, αλλά και διαμορφώσεων έχει μεγάλη σημασία, καθώς από τη μία μεριά δεν αντλεί νέες πρώτες ύλες από την φύση, ενώ από την άλλη -και ίσως σημαντικότερη- δεν επιβαρύνει το περιβάλλον με οικοδομικά απορρίμματα (μπάζα).

Ταυτόχρονα, προτιμήθηκε ένα δομικό σύστημα μεταλλικού σκελετού και ελαφράς κατασκευής. Αυτό εξασφαλίζει την φορητότητα των κατασκευών, την εύκολη μετατροπή τους και το μικρό αποτύπωμα στο τοπίο. Το δομικό σύστημα αυτό εγκαθίστανται εύκολα σε κομμάτια, αποσυναρμολογείται εύκολα και προσαρμόζεται γύρω από το υπάρχον πράσινο καθώς απαιτεί μικρή παρέμβαση εκσκαφών.

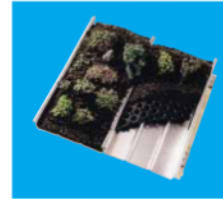
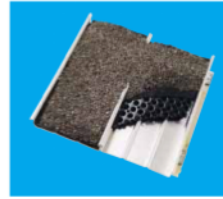
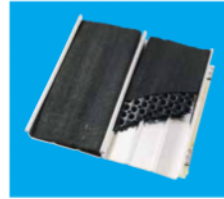
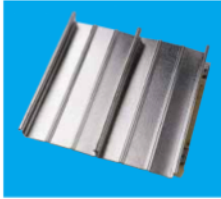
Χάρτης Διατηρητέων Στοιχείων

Παράρτημα

Οικοδομικές Λεπτομέρειες

Εγκατάσταση Στέγασης Σκύλων

ειδικό σύστημα φυτεμένου δώματος

ειδικά στηρίγματα πύκωσης λαμαρίνας

επικάλυψη με στραντζαριστή λαμαρίνα
βαφή με ανακλαστικό χρώμα
στρώση θερμομόνωσης
στραγγιστική μεμβράνη
σύμμεκτη πλάκα οπλισμένου σκυροδέματος

ξύλινα πηγάκια

μεταλλικές κοιλοδοκοί 20x20

σύστημα μεταλλικών κινητών περιόδων

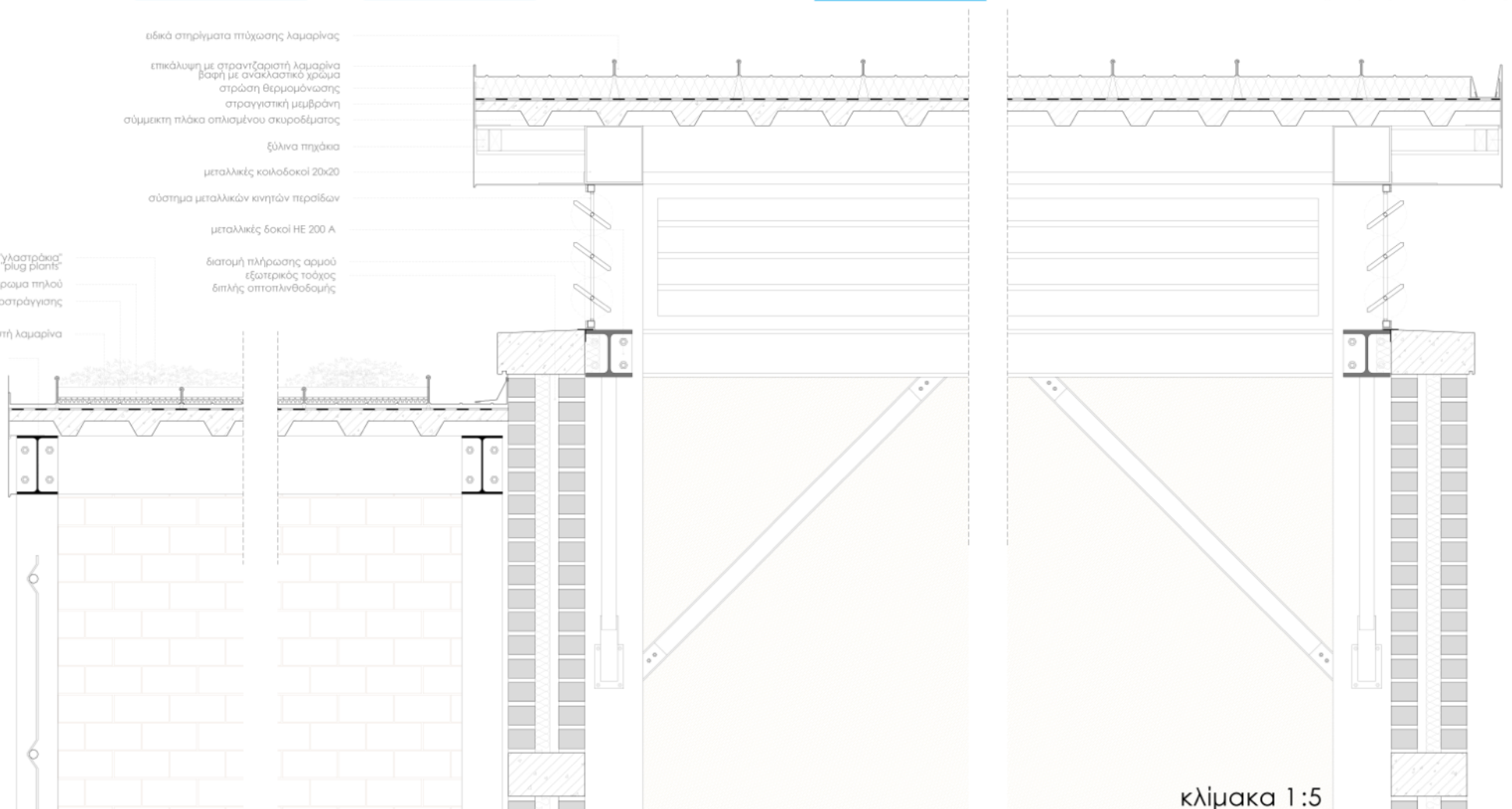
μεταλλικές δοκοί HE 200 A

διατομή πλήρωσης αρμού
εξωτερικός τούχος
διπλής σπταπλινθοδομής

φυτά εκτατικού τύπου σε "πλαστράκια"
"plug plants"
υπόστρωμα πηλού
ειδικό αρθρωτό στρώμα αποστράγγισης

επικάλυψη με στραντζαριστή λαμαρίνα

μεταλλική δοκός
IPE 200

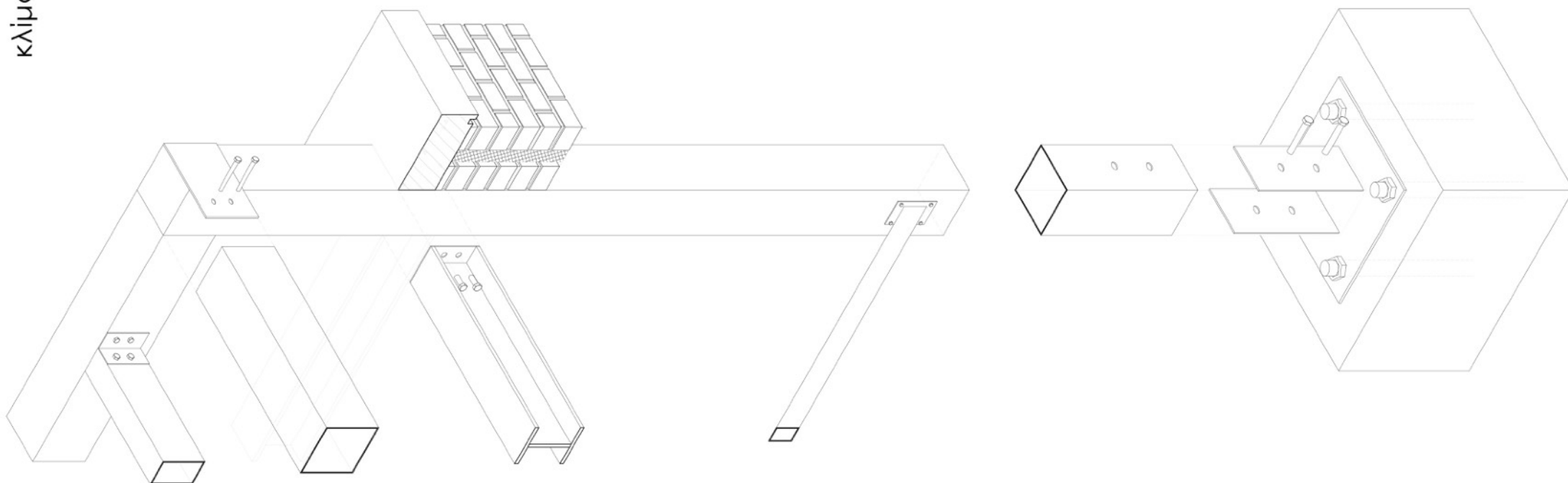
κλίμακα 1:5

Παράρτημα

Οικοδομικές Λεπτομέρειες

Εγκατάσταση Στέγασης Σκύλων

κλίμακα 1:10

Παράρτημα

Οικοδομικές Λεπτομέρειες

Εγκατάσταση Στέγασης Γατών

ειδικά στηρίγματα πύκωσης λαμαρίνας

επικάλυψη με στραντζαριστή λαμαρίνα
βαφή με ανακλαστικό χρώμα
στρώση θερμομόνωσης
στραγγιστική μεμβράνη
σύμμικτη πλάκα σπλισμένου σκυροδέματος

ξύλινα πηχάκια για συγκράτηση του κούτελου

μεταλλικές κοιλοδοκοί 20x20

ανακλινόμενο σιδερένιο κούφωμα

μεταλλικές δοκοί HE 200 A

διατομή πλήρωσης αρμού

μεταλλική λάμα για εκτροπή των ομβρίων

κοιλοδοκός HSS RHS 120x60x5

μεταλλική δοκός IPE A 220

τελείωμα όψης με στραντζαριστή λαμαρίνα
πλάκες OSB
φράγμα υδρατμών
σκελετός στήριξης γυψοσανίδας
στρώση θερμομόνωσης
επιχρισμένη γυψοσανίδα

τελείωμα με linoleum
αυτοεπιπεδούμενο υποστρώμα - δάπεδο
20mm σωλήνας ενδοδαπέδιας θέρμανσης
απωτήρας σωληνών
φύλλο πολυθένης
στρώση θερμομόνωσης
στραγγιστική μεμβράνη

Συμπεράσματα

Η ενασχόληση με το συγκεκριμένο θέμα ήταν σίγουρα, με μια ματιά εκ των υστέρων, μια πρόκληση. Ταυτόχρονα ήταν για μένα μια όμορφη, διαφορετική νότα, με την οποία ολοκλήρωσα τις σπουδές μου στη σχολή.

Παράλληλα όμως με έκανε να προβληματιστώ, να θυμώσω, να εκπλαγώ, με την πρόνοια - και την έλλειψη της - για την φροντίδα και προστασία των αδέσποτων ζώων στην Ελλάδα. Η κακοποίηση, εγκατάλειψη και θανάτωση των ζώων γύρω μας είναι μια κοινωνική μάστιγα, μια έκδηλη καταπάτηση δικαιωμάτων έμβιων ζώων που τυχαίνει να μην είναι ανθρώπινα. Το όποιο έργο φιλοζωικών ομάδων βρίσκει αλεπάλληλα εμπόδια στην αυστηρή νομοθεσία, την έλλειψη πόρων και την πρόδηλη αδιαφορία του κράτους και πολλών συμπολιτών μας. Το καταφύγιο ζώων που προτάθηκε στην διπλωματική αυτή εργασία, όπως και οποιοδήποτε αντίστοιχο καταφύγιο, είναι αδύνατο με την ισχύουσα νομοθεσία και κρατική πρόνοια να πραγματοποιηθεί.

Κλείνοντας την εργασία αυτή, θα ήθελα να απευθύνω ένα προσωπικό μήνυμα σε οποιονδήποτε μπορεί να ευαισθητοποιήθηκε μέσα από αυτήν ή απλά ενδιαφέρθηκε να την διαβάσει: όλοι μαζί μπορούμε και οφείλουμε να προστατεύσουμε και να προσφέρουμε μια όμορφη ζωή σε όλα τα ζώα.

